

xpi crimen iponat. nec fallacia glo-
riet. **U**t autem mendacium veritas
super. et sapiencia malicia vincat. ve-
ritatem ostendat non propter iactantiam
sed propter dei gloriam. **E**t hec dicens
tunicam a capite usque deorsum scidit
et femina apparuit. **D**ixit quoque presec-
to **T**u in pater claudia mater fratres
Ihesus duo qui tecum sedent auitus et
sergius ego eugenia filia tua ihesus
duo fratres propterea et iacinctus **Q**uid
audiens et filiam cognoscere incipiens
in amplexus cum matre irruit et lacri-
mas multas effudit **E**ugenia autem
vestibus aureis induitur et in subli-
me tollitur **I**gnis autem de celo venit
et melanciam cum suis consumpsit **S**icque
eugenia patrem. matrem. totamque
familiam ad fidem christi convertit. ita quod
pater propter hoc a prefectura depo-
situs a christianis episcopus ordinatur
et in oratione persistens ab infidelibus
occiditur **C**laudia autem cum filiis suis
et eugenia romam reuertitur et mul-
tos ibi ad christum convertebat **E**u-
genia autem iussu imperatoris liga-
to grandi saxo ad collum in tiberim
precipitatur sed rupto saxo super un-
das in columinis gradiebatur **T**unc
in fornacem ardentem precipitur. sed
extincta fornace refrigerio utebatur
Recludit in tenebrosam carcerem
sed lumen splendidissimum radiabat
eidem. **C**umque per .x. dies sine cibo
fuisset saluator eidem apparuit et pa-
nem candidissimum sibi porrigens di-
xit **A**ccipe cibum de manu mea ego
sum saluator tuus quem tota mentis
intentine amasti **E**odez die que ad e-
ram descendit. ego recipiam te. **I**n
die ergo natalis domini spiculator mitti

tur et caput eius abscidit. **Q**ue pro-
modum matri apparuit et quod die domini-
ca ipsam sequeretur predixit **V**enien-
te igitur dominica die claudia in oratione
posita spiritum emisit **P**roter autem et ia-
cinctus cum ad templum traherentur
oratione simulacrum omniuerunt **E**t
cum sacrificare nollent capitis ob-
truncatione. martirium postmodum con-
pleuerunt **P**assi autem sunt circa an-
nos domini. 271.

De sancto materno requere in fine

Prologus.

Exaltatio sancte crucis dicitur
quod tali die fides et sancta
crux plurimum exaltata fuit **N**otan-
dum autem quod ante christi passionem lignum
crucis fuit lignum vilitatis quod homini
cruces de lignis vilibus pabantur **I**fu-
it lignum infructuositatis quod quan-
tumque in montem caluarie planta-
retur. fructum minime faciebat **F**uit li-
gnum ignobilitatis quod supplicium la-
tronum **T**enebrositatis. quod tenebro-
sum et sine omni decore erat **M**ortis quod
ibi homines tradebantur **F**uit etiam lig-
num fetoris quod in medio cadauerum
plantabatur **P**ost passionem multipli-
citer fuit exaltata quod vilitas transiit
in preciositatem **U**nde dixit andreas
Salue crux preciosa que est. **I**nfructu-
ositas in fertilitate **C**an. 1. **A**scendat
in palmam et apprehendat fructum eius
Ignobilitas in sublimitate **A**ug.
Cruce que erat supplicium latronum
transiit ad frontes imperatorum **T**ene-
brositas in claritate **C**ris. **C**ruce ei-
us et cicatrices radiis solis in iudicio
erunt lucidiores **M**ors in vite perpetuitate
Ubi cantatur **U**t unde mors
oriebatur et fetor in odoris suavitatis

ff i

tem **Can. i.** Cum esset rex in accubi-
tu suo narodus id est crux etc.

De exaltatione sancte crucis

Exaltatio scē crucis solenni-
ter ab ecclesia celebrat̄ q̄a
in ea fides plurimū exalta-
ta fuit. Anno enī dñi sexingētesimo
decimoquinto permittēte dño fla-
gellari pplm suū p seviciaz pagano-
rū **Cosoroē** rex persarū oia regna
terrarū suo imperio subiugauit **Je-**
rusalez aut̄ veniens a sepulcro dñi
terrificus redijt sed tñ partez sancte
crucis quā sancta helena ibidez re-
liquerat asportauit **Volens** autez
Cosoroē ab oibus coli vt de°. tur-
rim ex argento et auro influentib⁹
gēmis fecit. **Et** ibidem solis et lune
et stellaz imagines collocauit **Per-**
sbtiles et occultos ductus q̄i deus
desup aquā infundebat et in s̄bter-
raneo specu equi q̄ozigas trahen-
tes in circuitu ibāt vt quasi turrim
mouerēt et tonitruū simularēt **Filio**
g° suo regno tradito i tali fano p
phanus reladet et iuxta se crucē dñi
locans. appellari se ab oibus deuz
iubet. **Et** sicut legit̄ in li. mitrali de
officio **Ipse** **Cosoroē** in throno re-
sides tanq̄ pater. lignū crucis sibi
a dextris posuit loco filij. et galluz
a sinistris loco spūssandi. **Se** vero
patrē iussit nōiari. **Tunc** **Eraclius**
imp̄ator exercitū copiosū collegit
otra filiū. **Cosoroē** iuxta danubiū
flumiū dimicaturus aduēit. **Tandē**
vtriusq̄ principib⁹ placuit vt ipsi su-
per pontē soli ossigerēt. et q̄ victor
existēt ipse sine damno vtriusq̄ ex-
ercitus imperiuz vsurparet. **Decre-**

tū etiā erat vt quicumq̄ principem
suū iuuare p̄sumeret. cruribus exci-
sis et brachijs ab eo continuo in flu-
mine mergeret̄ **At** **Eraclius** totuz
deo se obtulit. et sancte cruci se de-
uotione qua potuit commendauit
Ambob⁹ itaq̄ in cōflictu durātib⁹
Eraclio dñs victoriā tribuit et cun-
ctū exercitū suo imperio subiugauit
adeo q̄ vniuers⁹ pplus **Cosoroē** fi-
dei christiane se s̄bdidit et sacrū ba-
ptisma suscepit **Cosoroē** autē igno-
rabat exitum belli qz cuz ab oibus
odiret̄ a nemie sibi intimat̄. **Eracli-**
us at̄ ad eū puenit et in throno au-
reo eū sedē reperies eidē ait **Quia**
lignū crucis s̄m tuuz moduluz ho-
norasti. si baptismum et fidē christi
suscepis adhuc vitā et regnuz pau-
cis a te acceptis obsidib⁹ obtineb⁹
Si at̄ h̄ implē cōtempseris. gladio
meo te feriam et caput tuū p̄scidaz
Cū ergo illi adq̄escere nollz extra-
cto gladio euz. p̄tinus decollauit.
Et qz rex fuerat. sepeliri fecit **Filiū**
ho suū decē annoz quē cuz eo rep-
perit baptisari fecit et de sacro s̄ote
ipm suscipiens regnū paternū ei di-
miit **Turrim** ho illā destruens ar-
gentū in predā sui exercit⁹ tribuit.
Durū ho et gēmas ad repandum
ecclesias quas tyrannus destruxe-
rat reseruauit. **Sacram** igitur cru-
cem suscipiens **Jerusalem** repos-
tauit. **Cum** autez de monte oliueti
descendens per portam qua domi-
nus passurus intrauerat i equo re-
gio et ornamentis imperialibus in-
gredi vellet repente lapides porte
descēderūt et inuicē q. vn⁹ paries se

et de alio
et de alio
et de alio